

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Jaarverslag Vlaamse Unesco Commissie 2015

1. Achtergrond en situering

Unesco

'... since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defences of peace must be constructed'. Zo luidt de preambule van het oprichtingsbesluit van de United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation (Unesco) uit 1945. Hoewel dit document intussen dateert van meer dan 70 jaar geleden, is de aldus geformuleerde missie van Unesco actueler dan ooit.

De activiteiten van **extremistische groeperingen** richten zich vaak op **Unesco Werelderfgoed** en op mensen die actief zijn in de culturele sector. De internationale gemeenschap dient zich bewust te zijn van de waarden die Unesco voorhoudt. De inspanningen van zowel Unesco als van de Unesco Commissies wereldwijd blijven zonder twijfel cruciaal voor het opbouwen van vrede.

Tijdens de voorbereidende vergadering ter oprichting van **Unesco** van 1 tot 16 november 1945 was België één van de deelnemende landen die pleitte voor het vestigen van Unesco als een op intellectuele leest geschoeide Organisatie van de Verenigde Naties. Deze steun heeft zich in de afgelopen **70 jaar** vertaald in concrete acties ter promotie van nationale en internationale samenwerking op het vlak van wetenschap, cultuur, onderwijs en (vrije) communicatie en informatie.

De opeenvolgende staatshervormingen hebben gevolgen gehad voor de Belgische invulling van de in 1949 opgerichte 'Nationale Commissie', die als structuur nog bestaat, maar niet meer actief is. Immers, in België zijn thans het merendeel van de **Unesco-domeinen** de bevoegdheid van de **Gemeenschappen en de Gewesten**. Daardoor krijgt de Vlaamse Gemeenschap kansen om haar rol internationaal te spelen en mee te wegen op de ontwikkeling van normatieve instrumenten en programma's die een belangrijke impact hebben op het lokale beleid. De Vlaamse Regering heeft sinds 1998 een **samenwerkingsovereenkomst met Unesco** die een algemeen kader biedt voor de twee Vlaamse **trustfondsen** op het vlak van **wetenschappen** (FUST) en **erfgoed** (FUT).

Nationale Commissies

Tot op vandaag is Unesco de enige organisatie binnen de Verenigde Naties die werkt met een systeem van **nationale commissies** om zowel de intellectuele en professionele kringen als de belangrijkste culturele, wetenschappelijke en educatieve instellingen en organisaties in haar werkzaamheden te betrekken.

De commissies van de lidstaten van de Organisatie vormen de **aanspreekpunten** die Unesco kunnen helpen bij de oriëntering en ontwikkeling van haar programma's. Een commissie in een lidstaat ondersteunt naast Unesco zelf ook haar eigen regering met adviesverlening over alle Unesco-materies. Ten slotte kan de commissie zelf initiatieven nemen om de doelstellingen van Unesco in eigen land of deelstaat te helpen realiseren.

Op 12 februari 1949 vervulde België de verplichting als Unesco-lidstaat om een Nationale Belgische Commissie in te stellen. Deze commissie viel onder de bevoegdheid van de Minister van Buitenlandse Zaken en kreeg het mandaat om de gouvernementele en niet-gouvernementele activiteiten met Unesco te coördineren. Zoals boven aangehaald bestaat deze nationale commissie als zodanig niet meer in de Belgische federale staatsstructuur. In België zijn er nu twee Unesco commissies: de **Vlaamse Unesco Commissie** (VUC), opgericht in 2003, en de **Commission belge francophone et germanophone pour l'Unesco**, opgericht in 2006.

Vlaamse Unesco Commissie

Samenstelling

De Vlaamse Unesco Commissie, hierna de Commissie genoemd (afkorting: VUC), is door de Vlaamse Regering opgericht op 14 februari 2003. De Commissie bestaat uit **14 leden**, onder wie 11 stemgerechtigden. Van deze leden zijn er vijf ambtelijke en zes niet-ambtelijke leden. Alle leden zijn aangesteld door de Vlaamse Regering.

De huidige voorzitter van de Commissie, Professor Marc Vervenne, is op 2 april 2010 benoemd. De overige **stemgerechtigde leden** zijn Dhr. Stefaan De Ruyck (Cultuur – vicevoorzitter, niet-ambtelijk), Dr. Hendrik Defoort (Cultuur, niet-ambtelijk), Dhr. Piet Geleyns (Onroerend Erfgoed, ambtelijk), Prof. Marc Jacobs (Cultuur, niet-ambtelijk), Mevr. Ruth Lamotte (Onderwijs, ambtelijk), Dhr. Gaëtan Poelman (Cultuur, ambtelijk), Prof. Annick Schramme (Cultuur, niet-ambtelijk), Dhr. Gert Verreet (Wetenschappen, ambtelijk), Mevr. Caroline Uyttendaele (Media, ambtelijk), Mevr. Ann Verreth (Onderwijs, niet-ambtelijk).

De Commissie wordt bijgestaan door drie **raadgevende niet-stemgerechtigde leden**: Dhr. Bert Hatse (Vertegenwoordiger Departement internationaal Vlaanderen), Mevr. May Persoons (Vertegenwoordiger van de Vlaamse minister bevoegd voor het buitenlands beleid), Dhr. Tijs D'Hoest (Algemeen Secretaris).

Om haar werk te versterken, heeft de Commissie zes experts als **adviserende leden** opgenomen: Dhr. Jean-Pierre Dehouck (Unesco Club 'Unesco Platform Vlaanderen'), Dhr. Stijn Dhert (Onderwijs), Dhr. Michel Dingenen (Buitenlands Beleid), Mevr. Jorijn Neyrinck (Cultuur), Dr. Robert Missotten (Wetenschappen), Mevr. Anne-Laura van den Berghe (Unesco Jongerenvertegenwoordiger 2015-2017).

Het besluit van de Vlaamse Regering tot oprichting en samenstelling van de Vlaamse Unesco Commissie voorziet dat de Commissie voor **elk burgerlijk jaar een eindverslag** opstelt, dat ze in het daaropvolgende jaar aan de Vlaamse Regering voorlegt.

Organisatie

Het **secretariaat** van de Commissie vormt een onderdeel van het **Departement internationaal Vlaanderen**. Om de samenwerking tussen het Departement internationaal Vlaanderen en de Vlaamse Unesco Commissie te regelen is op 31 januari 2011 door de secretaris-generaal van het Departement internationaal Vlaanderen en de voorzitter van de Commissie een nieuw samenwerkingsprotocol ondertekend.

In de afgelopen jaren is op geregelde basis overleg gepleegd met het dagelijks bestuur van de Frans- en Duitstalige zustercommissie van de Vlaamse Unesco Commissie in België. Doel van dit overleg is synergie te bewerken in nationaal en internationaal verband en elkaar te ondersteunen waar mogelijk. Ook het contact met de **Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Frankrijk** en de **federale Vertegenwoordiging bij Unesco** wordt nauwgezet onderhouden in overlegmomenten en naar aanleiding van specifieke acties. Deze samenwerking resulteert in tal van gemeenschappelijk gedragen projecten. (zie verder)

De voorzitter, Prof. Marc Vervenne, de vicevoorzitter, de heer Stefaan De Ruyck en de algemeen secretaris, de heer Tijs D'Hoest, ambtenaar bij de Afdeling Mondiale Uitdagingen van het Departement internationaal Vlaanderen, vormen het **dagelijkse bestuur** van de Commissie. De voorzitter is benoemd door de Vlaamse Regering en de vicevoorzitter is bij consensus verkozen door de Commissie. De voorzitter en de algemeen secretaris stellen in onderling overleg de agenda op van de vergaderingen. Daarnaast volgen zij op dagelijkse basis de werking en het programma van de Commissie op, hetzij online, hetzij door op regelmatige tijdstippen samen te komen.

De Commissie heeft in het jaar 2015 driemaal in plenum vergaderd:

- Woensdag 11 maart 2015
- Woensdag 10 juni 2015
- Woensdag 18 november 2015

Ter aanvulling van de formeel verplichte voltallige commissievergaderingen, zijn in 2015 ook verschillende buitengewone vergaderingen georganiseerd in voorbereiding van specifieke activiteiten van de Vlaamse Unesco Commissie of voor het opzetten van acties ter uitvoering van het beleids- en werkprogramma van de Commissie. Een meerderheid van de leden heeft daarin geparticipeerd. Buiten het bijwonen van vergaderingen en de deelname aan activiteiten, worden de leden op regelmatige basis geconsulteerd en betrokken bij specifieke vragen die de Commissie ontvangt en die betrekking hebben op het gebied of de expertise van de leden. Hiervoor worden zij online geconsulteerd door het Dagelijks Bestuur of worden binnen de Commissie afzonderlijke werkgroepen opgericht.

Het voorliggende jaarverslag bevat een overzicht van de activiteiten van de Commissie in 2015. Naast de ad hoc activiteiten heeft de Commissie initiatief genomen voor de organisatie van structurele activiteiten, zoals de cultuurconventies, de Unesco-Leerstoelen en de Unesco-scholen.

In 2015 zijn **thematische werkgroepen** opgericht of samenkomsten georganiseerd ter voorbereiding en uitvoering van acties over de volgende thema's:

- de samenwerking tussen de Commissie en de Algemene Afgevaardigden van de Vlaamse Regering;
- de samenwerking tussen de Commissie en het Unesco EU Liaison Office in Brussel;
- de samenwerking tussen de Commissie en de Ambassade van Frankrijk in Brussel op het vlak van onderwijs en cultuur in Antwerpen (Het Rubensproject);
- de versterkte adviserende rol van de Commissie voor het Departement internationaal Vlaanderen voor Algemene Trustfondsprojecten;

- de versterkte adviserende rol van de Commissie voor het Departement Economie, Wetenschap en Innovatie voor de Wetenschappelijke Trustfondsprojecten;
- de Unesco-erkenningsdossiers en het gebruik van het Unesco-logo in Vlaanderen;
- de promotie van de Unesco – L'Oréalprijzen en -beurzen 'For Women in Science';
- de invulling van de 'Summerschool' rond het beheer van audiovisuele archieven en de bijhorende financiering door Unesco;
- de invulling van een vierdaagse training voor de Europese Jongerenvertegenwoordigers en de daaropvolgende afhandeling van het succesvolle aanvraagdossier voor financiering via Erasmus+;
- de voorbereiding en opvolging van de twee Belgische dossiers voor mogelijke erkenning als Mondiaal Geopark ('Calestienne-Lesse & Lomme' en 'Bassin de Mons') en het dossier van de Bovenschelde voor mogelijke erkenning als Mens en Biosfeerreservaat;
- de voorbereiding van de viering van de recente inschrijving van de Beiaardcultuur in België als Voorbeeldpraktijk voor de Borging van Unesco Immaterieel Cultureel Erfgoed;
- de Vlaams-Nederlandse samenwerking voor de organisatie van een Model Unesco (MUNESCO) voor jongeren;
- de werking van het Associated Schools Programme (ASP), zowel in Vlaanderen als in het buitenland;
- het in kaart brengen van Belgische actoren die een band hebben met Unesco;
- de verdere uitwerking van de samenwerking tussen Europese Nationale Commissies;
- de begeleiding van projecten van Vlaamse Universiteiten die tevens acteren als Unesco-Leerstoel;
- de voorbereiding van de vernieuwing van de website www.unesco.be;
- de voorbereiding van het nominatiedossier van Antwerpen als Unesco 'Creative City';
- de samenwerking met het Afrika Filmfestival in Leuven.

Verdere informatie over deze werkgroepen en de bijhorende activiteiten zijn te vinden onder punt 2, bij de realisaties van de Vlaamse Unesco Commissie in 2015.

Financiën

Na de financiële tegenslagen van de afgelopen jaren – met onder meer het terugtrekken van de aanzienlijke Unesco-bijdrage door de VSA naar aanleiding van de erkenning van de Palestijnse Gebieden als Unesco-lidstaat – moet Unesco noodgedwongen op doordachtere manier haar financieel beleid voeren. De middelen voor concrete projectuitvoering in de meeste lidstaten zijn ook beperkt. Dat alles betekent dat de **Nationale Commissies**, die door Unesco als **prioritaire partner** gezien worden ("National Commissions are UNESCO's most important partners" – 27ste Algemene Conferentie Unesco, 1993), in kleinere landen of deelstaten op creatieve wijze met hun beperkte middelen een doeltreffende werking moeten trachten op te bouwen. Daarvoor gaan ze ook vaak op zoek naar partners die specifieke acties mee financieren. Deze uitdaging heeft de Commissie vertaald in concrete beleidsoriëntaties voor 2016, die overgemaakt zijn aan de Secretaris-Generaal van het Departement internationaal Vlaanderen.

Wat het **jaarbudget** aangaat, is beslist dat op te trekken van € 30.000 in 2015 tot € 55.000 in 2016, hetgeen het vertrouwen in de Commissie bevestigt, zoals ook Minister-President Bourgeois al herhaaldelijk heeft te kennen gegeven. De Commissie ziet deze verhoging als een uitdaging om haar werking te intensifiëren en de kwaliteit van haar acties te blijven versterken.

In de lijn van de inspanningen van 2015 zal de Commissie blijven zoeken naar kansen voor bijkomende **externe financieringsmogelijkheden** van haar activiteiten.

Zo verwierf de Commissie in 2015 **USD 10.000** voor de zomercursus die zij co-organiseerde over het behoud en beheer van audiovisueel erfgoed (bijv. na een ramp of conflict). Deze financiering kwam van het **Unesco Participatieprogramma** en diende in eerste instantie voor de betaling van de vliegticketts van de Afrikaanse deelnemers.

Daarnaast kon de Commissie rekenen op een financiële ondersteuning voor een trainingssessie voor 40 Europese Unesco-jongeren uit 27 Europese landen in Brussel. Daarvoor is een bedrag van **€ 15.580** toegekend door het Europees financieringsprogramma **Erasmus+**. Deze samenkomst diende ter voorbereiding van de Europese Jongeren voor het effectieve Unesco Jeugdforum (zie verder).

2. Realisaties van de Vlaamse Unesco Commissie in 2015

De taken die de Commissie behartigt, betreffen drie domeinen: **voorlichting en sensibilisering**, **adviesverlening** en **liaison**. Hierna wordt op elk van die taken nader ingegaan, met vermelding van de activiteiten die eruit voortspuiten. De lijst is niet exhaustief en spitst zich vooral toe op een aantal specifieke activiteiten van de Commissie in 2015.

A. Voorlichting en sensibilisering

Een van de belangrijkste taken van de Commissie is het geven van voorlichting binnen de Vlaamse Gemeenschap over de VN-organisatie Unesco en haar belangrijkste programma's, alsook het sensibiliseren en mobiliseren van belanghebbenden. In 2015 nam de Commissie daarvoor de volgende initiatieven:

- **Ceremonie en feestelijke bijeenkomst n.a.v. de recente inschrijving van de Beiaardcultuur in België**

Op vrijdag 18 september 2015 was Brussel DE beiaardstad van Europa. Beiaardiers uit binnen- en buitenland verzamelden op die dag in onze hoofdstad. Het hoogtepunt was de 'omtovering' van de Sint-Goedele en Sint-Michielskathedraal tot de grootste 'live jukebox' ter wereld.

In 2014 erkende Unesco de **beiaardcultuur** in België als '**voorbeeldpraktijk voor de borging van Immaterieel Cultureel Erfgoed**'. De Vlaamse Unesco Commissie en haar Frans- en Duitstalige Zustercommissie grepen deze verjaardag aan om de internationale gemeenschap van beiaardiers op gepaste wijze in de bloemetjes te zetten.

Het officiële gedeelte startte in het Brusselse Stadhuis, waar de Belgische beiaardverenigingen de officiële **Unesco-oorkonde** plechtig overhandigd kregen uit handen van het hoofd van het Unesco verbindingskantoor bij de Europese Instellingen in Brussel. Om dit feestelijk gebeuren nog meer luister bij te zetten werd een mobiele beiaard uit het Noord-Franse Douai bovenaan de Kunstberg geplaatst, hetgeen resulteerde in een uitzonderlijk optreden van beiaardiers uit Vlaanderen en Wallonië samen met studenten van de verschillende beiaardscholen.

Het evenement sloot af met een groots concert op de beiaard van de Sint-Goedele en Sint-Michielskathedraal. De **400 aanwezige toehoorders** bewezen dat de belangstelling voor beiaardmuziek zeer actueel is. De grote beiaard van de kathedraal, met zijn 49 klokken, werd omgevormd tot "de grootste jukebox ter wereld": uit een speellijst van nationale en internationale hits bepaalde het publiek op papier of aan de hand van een gloednieuwe mobiele '**beiaardapp**' welke stukken de beiaardiers van 245 treden hoog lieten weerklinken. Dit uitzonderlijk evenement kreeg, samen met het Beiaardbier de nodige aandacht in o.a. het VRT-nieuws en in de belangrijkste Vlaamse kranten.

- **Website www.unesco.be**

Omwille van de voorlichtingstaak die de Commissie in Vlaanderen heeft, is een eerste (offline) aanzet in de maak voor een vernieuwde, toegankelijke en overzichtelijke koepelwebsite, waarop de verschillende actoren die in de Gemeenschappen van ons land rond Unesco werken hun visie, beleid en projecten voorstellen.

In 2016 zet de Commissie verder in op de ontwikkeling van de dynamiek van deze website, waarbij het specifieke luik rond de Vlaamse Unesco Commissie en haar nationale en internationale activiteiten nader worden uitgewerkt. Door de website **dynamisch, actueel en meertalig** samen te stellen krijgt de Commissie meer zichtbaarheid, zowel in binnen- als buitenland. Ook de overige Vlaamse inspanningen, onder meer door het Algemeen Trustfonds (FUT) en het Wetenschappelijk Trustfonds (FUST), zullen de nodige aandacht krijgen op dit vernieuwde platform.

- **Het Unesco Associated Schools Project Network (ASP-Net)**

Het Unesco ASP Net is een **mondiaal onderwijsnetwerk** van Unesco. Het verbindt zowat 9.000 onderwijsinstellingen in 190 landen. Door deelname aan het netwerk engageren deze onderwijsinstellingen zich om samen te werken rond de verschillende Unesco-thema's. Binnen de Commissie zijn in 2015 verdere inspanningen geleverd met het oog op een verhoogde activiteit van het Unesco ASP-Net in de Vlaamse Gemeenschap. Aan de hand van een vooraf vastgelegde jaarplanning nam de aanwezigheid van de scholen tijdens de thematische samenkomsten (in februari, april, oktober en november) toe, hetgeen het '**lerend netwerk**' ten goede kwam.

Daarnaast stimuleerde de Commissie de **internationale samenwerking** van het Vlaamse ASP-netwerk door de co-organisatie van het eerste Vlaams-Nederlandse Model Unesco (Munesco) dat plaatsvond in Leuven. (zie verder) Verder werkte de Commissie samen met de Franse ASP-scholen in het raam van het Rubensproject (zie verder).

- **De Vlaams-Nederlandse Munesco**

Het Unesco Platform Vlaanderen, de Vlaamse Unesco Commissie en UC Leuven-Limburg organiseerden de **eerste Vlaams-Nederlandse Model Unesco** voor met Unesco geassocieerde scholen. De conferentie had plaats van woensdagavond 18 november tot vrijdagmiddag 20 november 2015 in Leuven, in samenwerking met de Stad Leuven, de Haagse Hogeschool en de Nationale Unesco Commissie van Nederland.

Tijdens de uitgevoerde simulatie kropen 63 leerlingen van zes Vlaamse en tien Nederlandse secundaire scholen in de huid van landenvertegenwoordigers, internationale organisaties, NGO's of journalisten.

De Munesco stond in het teken van de wijze waarop met **erfgoed** wordt omgegaan in **conflictgebieden zoals Syrië en Irak**. Werelderfgoed wordt er letterlijk in het vizier genomen en tot puin herleid. Archeologische sites en musea worden op 'industriële schaal' geplunderd om te worden verkocht op de illegale markt.

Om de problematiek van erfgoed in conflictgebieden te behandelen, simuleerde de Munesco een bijeenkomst van het "Intergovernmental Committee for Promoting the Return of Cultural Property to its Country of Origin or its Restitution in case of Illicit Appropriation". De uiteindelijke resolutie werd met unanimitéit van stemmen aangenomen, waarna de 'journalisten' de kans kregen om een reactie te vragen van de 'diplomaten'. Ook in de Vlaamse pers is over deze Munesco bericht.

Volgend schooljaar vindt de tweede Vlaams-Nederlandse MUNESCO voor met Unesco geassocieerde scholen plaats in Den Haag.

- **Bekendmaking van de Unesco 2005 Conventie voor de Bescherming en de Promotie van de Diversiteit van Cultuuruitingen.**

De Unesco 2005 Conventie voor de Bescherming en de Promotie van de Diversiteit van Cultuuruitingen benadrukt het principe van de dubbele waarde van cultuur: de economische én de intrinsieke. Vanuit die idee stimuleert ze wereldwijd de **creatie, productie en verspreiding van culturele goederen, diensten en activiteiten, steeds met het oog op bescherming en promotie van diversiteit.**

De conclusies van de Europese Raad, de Verklaringen namens de Hoge Vertegenwoordiger van de Europese Unie voor Buitenlandse Zaken en Veiligheidsbeleid, de beleidsdocumenten van de Wereldhandelsorganisatie: allen bevatten ze expliciete verwijzingen naar deze Conventie. Het is daarom nuttig te duiden wat het belang van deze Conventie is voor de sector in Vlaanderen en voor het Vlaams cultuur- en buitenlands beleid.

In tegenstelling tot de erfgoedconventies worden op basis van de 2005 Conventie geen erkenningen toegekend of inventarissen aangelegd. De Conventie biedt vooral een (theoretisch) kader met principes en uitgangspunt. Dit kader vindt evenwel zijn vertaling in vele contexten en ten aanzien van vele actoren: nationaal cultuurbeleid, bilaterale en multilaterale samenwerkingsakkoorden, NGO's, individuele kunstenaars, creatieve ondernemers. In de marge van de Conventie wordt een resem (meet)instrumenten en ontwikkelingsstrategieën uitgewerkt om de realisatie van haar principes en uitgangspunten te bevorderen, te monitoren en te evalueren. Het is echter niet altijd zo evident om te duiden wat de Conventie concreet **in Vlaanderen** heeft bewerkstelligd en welk potentieel ze voor de toekomst biedt. Redenen genoeg voor de Commissie en haar partners om de 10de verjaardag van de 2005 Conventie te baat te nemen om deze conventie op wervende wijze onder de aandacht te brengen. Dit gebeurde aan de hand van zogenaamde 'ICE-Brekers'(Immaterieel Cultureel Erfgoed).

Naar aanleiding van de tiende verjaardag van de Conventie organiseerde de Commissie in samenwerking met Tapis Plein vzw, FARO vzw en de Universiteit Antwerpen een reeks lezingen waarbij experts in de materie toelichtten en illustreerden hoe we met dit internationaal kader aan de slag kunnen. Hoe kan de sector deze Conventie gebruiken en welke rol speelt ze ten aanzien van ons nationale en internationale beleid? De eerste sessie met binnen- en buitenlandse experts vond plaats op 15 december 2015 in Antwerpen. In 2016 volgen er nog twee sessies.

- **Samenwerking met de Ambassade van Frankrijk in België rond het Rubensproject**

Pieter Paul Rubens is een emblematische figuur binnen 17e-eeuwse schilderkunst en diplomatie. Hij heeft het Oude Continent doorkruist en zijn traject is een voorbeeld van de verschillende uitwisselingen en invloeden die het huidige Europa hebben geschapen.

De Vlaamse Unesco Commissie, het Lycée Français International te Antwerpen, het Lycée français Jean Monnet te Brussel en de Culturele Dienst van de Ambassade van Frankrijk in België hebben zich op dit voorbeeld gebaseerd om een gelijknamig project (www.projetrubens.eu) voor te stellen. Het Rubens Project begon in het schooljaar 2015-2016.

Het Rubens Project biedt een innovatief parcours van culturele bezoeken en artistieke workshops, en dit voor Franse, Belgische en internationale schoolgroepen (leerlingen van 8 tot 18 jaar). Gedurende 3 of 5 dagen krijgen de leerlingen de kans om het **Europese burgerschap** te benaderen vanuit verschillende artistieke, historische en institutionele invalshoeken.

Gezien de duidelijke band met Unesco's werk rond de promotie van culturele diversiteit, de relatie met onder meer het Museum **Plantin-Moretus** (Unesco Werelderfgoed, waarvan de archieven bovendien ingeschreven zijn in het Unesco Memory of the World register) en de kansen voor samenwerking met de Vlaamse en Franse ASP-scholen ondersteunde de Commissie, in samenspraak

met de Nationale Unesco Commissie van Frankrijk, de lancering van dit project. Zo hielden de algemeen secretarissen van beide Commissies op 5 oktober 2015 een toespraak in het Antwerpse Stadhuis bij de officiële lancering. Voor het schooljaar 2015-2016 zijn meer dan 1500 leerlingen ingeschreven.

- **Samenwerking met het Afrika Filmfestival**

In lijn met de inspanningen van de Commissie binnen het kader van de 2005 Conventie rond voor de bescherming en de promotie van de diversiteit van cultuuruitingen en gezien de globale Unescoprioriteit 'Afrika' ondersteunt de Commissie het Afrika Filmfestival.

Zo promootte de Commissie het Festival binnen haar ruime netwerk en zetelde de algemeen secretaris in de **internationale jury** voor de eerste uitgave van de Guido Huysmansprijs. Deze jaarlijkse **Guido Huysmans Young African Film Makers Award (YAFMA)** wil jong Afrikaans filmtalent aanmoedigen om kwaliteitsvolle films te realiseren. Daarnaast heeft de YAFMA als doelstelling de bevordering van de positieve beeldvorming van Afrika in de media en de audiovisuele sector. De YAFMA wil, naast de ondersteuning van individuele carrières, als aanspreekpunt functioneren voor de Afrikaanse filmwereld, met als onderliggend streefdoel de ontwikkeling van een gemeenschap en het wederzijds begrip voor culturele diversiteit.

- **Unesco Fotowedstrijd voor Vlaamse jongeren**

De Commissie schreef in 2015 een fotowedstrijd uit om scholen bekend te maken met het werk van Unesco. Een dertigtal scholen ontving een **wegwerpcamera** waarmee **jongeren tussen 11 en 15 jaar** gevraagd werden om in 27 foto's weer te geven wat zij verstaan onder '**erfgoed**'.

De winnaar was '**Het Noordveld**', een Buitengewone Lager Onderwijsschool uit Brugge. Via een aantrekkelijke mengeling van werelderfgoed- en immateriële culturele erfgoedfoto's kon deze school de jury overtuigen. Naast een rondleiding in Brussel, met een bezoek aan het Natuurhistorisch Museum, kregen de leerlingen een vergrote afdruk van hun foto's mee. Op deze manier zal ook bij ouders en medeleerlingen belangstelling gewekt worden voor Unesco.

- **Specifieke initiatieven met het oog op informatieverbreiding over Unesco en sensibilisering.**

Omdat het werk van Unesco in het algemeen en van de Commissie in het bijzonder nog vaak weinig gekend is, zette de Commissie actief in op publieke bekendmaking van Unesco. Er verschenen artikels in naam van de Commissie in onder meer Unesco Info. Daarnaast schreven enkele Commissieleden opiniestukken in toonaangevende **Vlaamse kranten**.

De Commissie is in 2015 geregeld benaderd om **lezingen** te geven over Unesco of om de formele opening van met Unesco verbonden **evenementen** inhoudelijk te ondersteunen. Verder werkte zij mee aan verschillende Unesco-gerelateerde initiatieven die betrekking hebben op sensibilisering rond Unesco-thema's. De Commissie wordt op regelmatige basis gecontacteerd door particulieren, organisaties en studenten met vragen om morele of financiële steun. De Commissie bespreekt en evalueert deze aanvragen en zet op basis van die evaluatie al dan niet in op de verdere opvolging.

Hierna volgt een niet-limitatieve opsomming van activiteiten in de hierboven aangegeven zin:

- De Commissie ontving in 2015 verschillende vragen om informatie, van zowel burgers als overheidsinstanties, in verband met de mogelijke selectie van elementen voor erkenning onder de Unesco **Werelderfgoedconventie** (1972) of onder de Unesco Conventie voor het Borgen van **Immaterieel Cultureel Erfgoed** (2003). Deze vragen zijn behandeld in overleg met de bevoegde overheidsdiensten.
- De Commissie gaf in haar wijde internationale contacten, onder meer met het Secretariaat van Unesco, informatie over het **Vlaamse Stagefinancieringsprogramma** voor stages in

- Internationale Organisaties. In 2015 liepen **25 studenten en jongafgestudeerden stage bij Unesco**. De algemeen secretaris onderhoudt de contacten met deze stagiairs, zodat de Commissie een goed inzicht krijgt in de werking van specifieke diensten of programma's.
- o De Commissie ondersteunde het Departement internationaal Vlaanderen bij de organisatie van het jaarlijks **multilateraal netwerkevenement** voor stages bij internationale organisaties. In 2015 luidde het thema 'Vlaanderen, de EU en Unesco **#Unite4Heritage**', waarbij de nadruk lag op de huidige bedreiging van (Wereld-)erfgoed in conflictgebieden. Gezien de expertise met dit thema gaf de Commissie input voor dit – ruim bijgewoonde – evenement.
 - o De Commissie werkte samen met BPost voor de ontwikkeling van een **thematische postzegel**. Zo is op 28 juni 2015 de postzegel met de 'Garnaalvissers te paard uit Koksijde' gelanceerd. De traditie van het **garnaalvissen te paard** is in 2013 door Unesco erkend als Immaterieel Cultureel Erfgoed.
 - o De Commissie ondersteunde het '**Brick By Brick**'-project in Nepal om kinderen naar school te laten gaan tijdens het seizoenswerk in de baksteenovens. Na de aardbevingen kocht de Commissie schoolmateriaal ter ondersteuning van de schoolactiviteiten in de heropbouwperiode.

B. Adviesverlening

De tweede hoofdtaak van de Vlaamse Unesco Commissie is adviesverlening. Die advisering gebeurt op twee manieren. Vooreerst geeft de Commissie advies aan het Departement internationaal Vlaanderen en aan de Vlaamse Regering over de verschillende Unesco-thema's en -programma's. Vervolgens adviseert de Commissie de hoofdzetel van Unesco over specifieke programma's en over de korte en middellange termijnstrategieën van de organisatie.

▪ Adviesverlening aan het Departement internationaal Vlaanderen en de Vlaamse Regering

Het verhoogde vertrouwen van de Vlaams minister-president in de VUC grijpt de Commissie aan om het algemeen **Vlaams buitenlands beleid** verder te **versterken**. De Commissie geeft invulling aan Beleidsdoelstelling 1.3 (Aanwezigheid in Multilaterale Organisaties), waarbij zij ook inspeelt op trends en evoluties in zuidelijk Afrika (Beleidsdoelstelling 4.2).

Daarbij aansluitend gaf de Commissie in 2015 een bondig en onderbouwd **advies** over de **projecten** die voorlagen voor financiering binnen het kader van het **Algemeen Trustfonds**. Gezien de verscheidenheid van inzichten uit de verschillende expertisegebieden kreeg dat advies de nodige aandacht van het Departement internationaal Vlaanderen bij de uiteindelijke beoordeling van de projecten. De Commissie woonde in de persoon van de algemeen secretaris de vergadering van de **Stuurgroep** van het Trustfonds bij in Parijs.

In navolging van de formele adviserende rol van de Commissie in de beoordeling van de FUT-projecten, zal de Commissie in 2016 ook advies formuleren over de wetenschappelijke projecten die voorgelegd zijn voor financiering door het Wetenschappelijk Trustfonds (FUST). In deze adviserende rol kan Vlaamse expertise de uiteindelijke uitwerking ondersteunen.

De **unieke band met het Departement internationaal Vlaanderen** resulteerde in concrete samenwerkingsvormen tussen de Commissie en het Departement:

- De Commissie informeerde het Departement over de rol die Unesco beoogt te spelen bij de invulling van de **Sustainable Development Goals**, niet alleen op vlak van onderwijs en wetenschappen, maar zeker ook op vlak van cultuur, als vierde pijler van ontwikkeling.
- Als input voor de Multilaterale Coördinatievergaderingen (**COORMULTI**) die de FOD Buitenlandse Zaken organiseerde i.v.m. Unesco-aangelegenheden bezorgde de Commissie - na consultatie van haar leden en van het Vlaamse middenveld – het Departement de nodige duiding.

- De Commissie gaf op verschillende overlegmomenten insteken voor de uitbouw van het **Trauma en Transformatienetwerk** van het Departement.
- In navolging van **parlementaire vragen** met betrekking tot Unesco-materies leverde de Commissie waar nodig input.
- In samenspraak met het Departement initieerde de Commissie de contacten met de **bilaterale ambassadeurs** van tal van Latijns-Amerikaanse landen voor de presentatie van de resultaten van de FUST-waterprojecten in de regio.
- De Commissie volgde met het Departement de **herziening van de FUT-overeenkomst** op.
- De Commissie ondersteunde het Departement en de Algemene Afvaardiging in Frankrijk bij het **bezoek van viceminister-president Crevits** aan de **38ste Algemene Conferentie van Unesco**. De Commissie verzorgde onder meer de eerste aanzet voor de tussenkomst van de minister tijdens het Algemeen Beleidsdebat op 4 november 2015.

Overige adviezen werden gevormd na consultatie met de betrokken overheidsinstanties en experts.

In samenspraak met het **Departement Cultuur, Jeugd en Media** (CJM) verleende de Commissie advies over de mogelijke **inschrijving van elementen** op de verschillende Erfgoedlijsten en registers. De voorzitter van de Commissie is tevens lid van de Ministeriële Expertcommissie Immaterieel Cultureel Erfgoed.

Door de oprichting van zowel het Belgisch **Comité** voor het **Internationaal Hydrologisch Programma** als van het Vlaams en Belgisch **Memory of the World Comité** (zie verder) zal in de toekomst de adviesverlening over zoetwaterbeheer en over het documentair erfgoed op een stevigere basis berusten en op gestructureerde wijze kunnen gebeuren.

Om haar adviserende rol verder te versterken schreef de Commissie in samenwerking met het maatschappelijke middenveld een **Memorandum aan de Vlaamse Regering**. In 2016 worden gesprekken gepland met de ministers en administraties die bevoegd zijn voor de Unesco-materies, zodat het Memorandum in concrete acties kan worden omgezet. Ook de beleidsoriëntatie 2016 van de Commissie gaat verder in op deze adviserende rol (zie infra).

▪ **Adviesverlening n.a.v. het bezoek van Unesco Directeur-Generaal Irina Bokova**

Op 15 september 2015 bezocht **Unesco Directeur-Generaal Irina Bokova** de Europese Instellingen, waarbij ze onder andere focuste op de gemeenschappelijke inspanningen op vlak van de bescherming van erfgoed in tijden van conflict.

In het kader van dit bezoek had ze een **lunchvergadering** met **minister-president Bourgeois**, in aanwezigheid van onder meer dhr. Dries Willems, adjunct algemeen afgevaardigde van de Vlaamse Regering in Frankrijk. Door de aanwezigheid van Commissievoorzitter Prof. Marc Vervenne op deze belangrijke vergadering, was de Commissie **actief betrokken** bij de voorbereiding van deze ontmoeting; zij draagt ook bij aan de opvolging van dit gesprek. Zo zal de Commissie het Unesco EU Liaison Kantoor in Brussel en het Departement internationaal Vlaanderen ondersteunen waar nodig bij de uitwerking van de **Conferentie 'Cultuur en Conflict'** die in **2016** georganiseerd wordt in Brussel.

- **Adviesverlening door experts aan het Unesco Secretariaat**

De adviesverlening aan het Unesco Secretariaat in Parijs vormde in 2015 een belangrijk gedeelte van het werk van de Commissie.

Gezien het ruime mandaat van de Commissie en haar reputatie bij het Unesco Secretariaat, worden Vlaamse experts vaak om concrete input gevraagd om de beleidslijnen van Unesco mee vorm te geven. Zo gaf de Commissie, met de ondersteuning van het Departement CJM, VIAA en andere expertiseorganen, een uitgebreid advies over de omzetting van de Vancouver Declaration betreffende **Digitalisering en Behoud van Erfgoed**. Daarnaast participeerde een expert van PACKED, op vraag van de Commissie, aan de bijhorende expertmeeting in Parijs (PERSIST). Tot slot volgde een beleidsmedewerker van CJM het debat rond de Unesco-richtlijnen voor Musea en Collecties in Parijs.

De Commissie nam deel aan de veldbezoeken van de twee mogelijke (eerste) Belgische **Unesco-geoparken**, namelijk de sites van 'Caestienne-Lesse & Lomme' en de 'Bassin de Mons'. Verder was de Commissie vertegenwoordigd op de voorstelling van het mogelijke Belgische Unesco **Mens en Biosfeerreservaat**, namelijk de Bovenscheldevallei.

Geoparken hebben als doel om geologisch erfgoed van internationale betekenis, zeldzaamheid of schoonheid te beschermen en daarbij behorende cultuurhistorische aspecten onder de aandacht te brengen. Dergelijke parken dienen een duurzame economische ontwikkeling te ondersteunen, voornamelijk op het gebied van toerisme. Ze bevorderen het bewustzijn van geologische gevaren en kunnen lokale gemeenschappen helpen zich beter voorbereiden op natuurrampen.

Al meer dan 40 jaar zet het **Mens en Biosfeerprogramma** (MAB) zich in om een basis te ontwikkelen binnen de natuur- en sociale wetenschappen voor het rationele en duurzame gebruik van de rijkdommen van de biosfeer alsook om vooruitgang te boeken in de verhouding tussen mens en natuur. Om dit programma te verwezenlijken richt MAB zich op de 651 internationaal erkende sites van het 'World Network of Biosphere Reserves', die verspreid liggen over 120 landen. Doelstellingen zijn onder meer het identificeren en het vaststellen van veranderingen in de biosfeer veroorzaakt door interventies van mensen en het in kaart brengen van de gevolgen daarvan. Rekening houdend met het feit dat de snelle verstedelijking en de hoge energieconsumptie de klimaatverandering sterk beïnvloeden, streeft dit Programma ook de verzekering van het welzijn van mens en natuur na. Tot slot beoogt het de uitwisseling en de kennisdeling over milieuproblemen te bevorderen en natuur- en milieueducatie aan te moedigen voor het bereiken van duurzame ontwikkeling

In haar contacten met de Vlaamse en Belgische administraties kan de Commissie vlot inspelen op de verschillende vragenlijsten en **vragen om input namens Unesco**. Zo leverde de Commissie digitale input over de tripartite werkgroep met betrekking tot de samenwerking van de Nationale Commissies, het Unesco Secretariaat en de eigen (nationale) overheid. Daarnaast is ook advies gegeven over de Unescobevraging rond **Cultuur en Werkgelegenheid**, **Gender en Media**, de **Status van de Artiest**, **'Education for All'** en de besteding van het **Noodfonds voor Immaterieel Cultureel Erfgoed**.

De Commissie richtte recent het **Belgisch Comité voor Hydrologie** (IHP) op. Omdat duurzaam internationaal waterbeheer een dringende noodzaak is, heeft Unesco het IHP in het leven geroepen met als doel het op een gestructureerde manier bundelen van krachten van **waterexperts** van over de hele wereld. Aangezien België inzake onderzoek en onderwijs rond waterbeheer over verschillende gerenommeerde wetenschappers beschikt, werd dit Comité gelanceerd. Deze expertise wordt onder meer ingezet voor de invulling van de zoetwaterprojecten in het kader van het FUST.

Het Belgisch advies over mogelijke inschrijvingen voor het **Geheugen van de Wereldprogramma** ('Memory of the World', afgekort MoW) verloopt tegenwoordig gestructureerd dankzij het Vlaams en Belgisch Memory of the World Comité.

Het Unesco Geheugen van de Wereld Programma vindt zijn oorsprong in het toenemende besef van de hachelijke toestand inzake het **behoud en de toegang tot documentair erfgoed** in verschillende werelddelen. De hoofddoelstellingen van het programma zijn daarom: het stimuleren van het behoud van documentair erfgoed, de ondersteuning van de toegang tot dit erfgoed, en het wereldwijde bewustzijn vergroten van het bestaan en het belang van documentair erfgoed. De term 'documentair erfgoed' heeft in het kader van dit programma zowel betrekking op betekenisdragende artefacten in alle materiële vormen (teksten, gravures, beelden, tekeningen, foto's, audio, video...) als in digitale vorm (zowel van oorsprong digitaal als gedigitaliseerd).

De Commissie initieerde in 2013 de oprichting van het Vlaams Memory of the World Comité, hetgeen resulteerde in een **toenemende aandacht voor het documentair erfgoed in Vlaanderen**. In 2015 richtte de Commissie vervolgens in samenspraak met de Belgische Frans- Duitstalige Unesco Commissie het overkoepelend **Belgisch Memory of the World Comité** op (8 december 2015), met vertegenwoordigers van het middenveld (musea, archieven, bibliotheken, digitaliseringsinstanties...) uit de drie gemeenschappen van ons land.

Dit Belgisch Memory of the World Comité adviseert de dossiers voor eventuele inschrijving in het Memory of the World Register. Momenteel worden – op eensluitend advies van het Belgisch Comité (december 2015) - de volgende twee dossiers gefinaliseerd:

- Het Vlaams subcomité introduceert het **digitaliseringsproject van de kranten en pamfletten** die in België gepubliceerd zijn **tussen 1914 en 1918**. Een consortia van Vlaamse erfgoedbibliotheken, met Cegesoma en de Koninklijke Bibliotheek als partner, bundelt op twee websites 400.000 pagina's. In het dossier ligt de focus op de digitalisering, op de toegankelijkheid van informatie en op het reusachtig netwerk van instellingen dat hierrond gebouwd is. Daarnaast zijn er nog tal van andere zaken die momenteel gedigitaliseerd worden, zoals boeken die blijvend uitgegeven werden (al dan niet gecensureerd) tijdens WOI.
- Vanuit het Frans- en Duitstalig subcomité wordt de **collectie "La réserve précieuse" van Mariemont** voorgesteld. Het dossier focust op de verzameling van Raoul Warocqué die de beste bibliotheek wilde voor elk thema, om zo de universaliteit van zijn werken te illustreren. Het voorliggende dossier focust op unieke (vooral Westerse) autografieën, opgebouwd tussen de 12de en 19de eeuw, met werken als de ondertekende documenten na de 100-jarige oorlog, unieke stukken van Galilei, Rembrandt... Alles is gedigitaliseerd, waarbij de informatie wereldwijd toegankelijk is. De idee van eindigheid van de toegankelijkheid van wereldwijde informatie ligt in lijn met het de kerngedachte van het Mundaneum (reeds ingeschreven als Belgisch element op het Memory of the World Register - 2013).

De elementen worden eind maart 2016 aan Unesco overgemaakt.

De volgende Belgische elementen zijn reeds ingeschreven in het Register:

- Archieven van de Insolvente Boedelskamer (Antwerpen)
- Plantin-Moretus Archief (Antwerpen)
- Archief Bibliotheca Corviniana (Brussel)
- Archief van de Oude Leuvense Universiteit 1425-1797 (Leuven)
- Universeel Bibliografisch Repertorium (Mundaneum) (Bergen)

Verschillende Commissieleden zetelen in formele statutaire organen van Unesco. Daarnaast is de Commissie vertegenwoordigd in de **Intergouvernementele Oceanografische Commissie**, in het Comité voor de 2005 Conventie voor de bescherming en de promotie van de **diversiteit van cultuuruitingen**, in het **NGO-forum voor Immaterieel Cultureel Erfgoed**; een Commissielid neemt deel aan het **Intergouvernementeel Comité** van de Conventie voor het borgen van het **Immaterieel Cultureel Erfgoed**.

- **Adviesverlening door actieve deelname van de Vlaamse jongerenvertegenwoordiger aan het Jeugdforum van Unesco**

Om de zichtbaarheid en het draagvlak van de werking van Unesco bij jongeren te versterken en om de jongerenbijdrage een grotere rol te geven in de Commissie, maakte de VUC in 2015 werk van de selectie en de actieve opleiding en begeleiding van een **nieuwe jongerenvertegenwoordiger**. Dit Commissielid bouwde intense contacten op met jeugdfora, het middenveld en het Departement CJM. Om de duurzaamheid van de jongerenwerking te verzekeren, zette de Jongerenvertegenwoordiger de schouders onder de oprichting van een **Vlaamse jongerenwerkgroep**. Deze werkgroep geeft advies aan de Commissie en start projecten op die het werk van Unesco voor jongeren aantrekkelijk en doeltreffend maken, waaronder het voorbereidingsweekend van Europese Unescojongeren (zie verder). Daarnaast nam de Jongerenvertegenwoordiger deel aan het Unesco **Jongerenforum** in Parijs eind oktober 2015, waarbij het concrete aanbevelingen formuleerde voor het Unesco Secretariaat.

C. Liaison

Unesco wil met haar Nationale Commissies de intellectuele en professionele kringen en de belangrijkste culturele, wetenschappelijke en educatieve instellingen en organisaties bij haar werkzaamheden betrekken. De Commissie organiseert daartoe, in samenwerking met de Algemene Afvaardiging van de Vlaamse Regering in Frankrijk (eveneens bevoegd voor Unesco, OESO en de Raad van Europa), bezoeken van Vlaamse experts aan Unesco en de ontvangst van Unesco-medewerkers in Vlaanderen. Daarnaast probeert de Commissie in de mate van het mogelijke de aanwezige expertise te verzamelen en te benutten voor de behandeling van Unesco-dossiers.

De Commissie fungeert hiervoor als **doorgeefluik tussen Unesco en Vlaanderen**. Het gegeven dat de Commissie in vergelijking met andere Europese lidstaten een erg kleine Commissie is, verhoogt de nood en het verlangen naar **intensieve en duurzame partnerschappen**. Hiervoor kan de Commissie rekenen op een uitgebreide **databank** met namen van personen die op de een of andere wijze verbonden waren of zijn met Unesco. Deze gegevenslijst vertaalde zich de afgelopen jaren in een versterkt Unesco-netwerk, met bijv. inhoudelijke bijdragen voor adviezen of vragenlijsten. De verbindende functie van de Commissie wordt door zowel haar leden als door externe contactpersonen als erg verrijkend ervaren.

Op verschillende manieren en langs verschillende kanalen is de verzamelde expertise vertaald richting Unesco:

- **Het Unesco onroerend, immaterieel en documentair erfgoed en het Creative City-programma.**

De Commissie oefende in 2015 haar liaisonfunctie met Unesco verder uit met betrekking tot onder meer de Conventies van 1972 (Werelderfgoed) en 2003 (Immaterieel Cultureel Erfgoed) en het Unesco's Creative Cities Network. Daarnaast zorgt de Commissie ook voor de liaison tussen Vlaamse/Belgisch experts en Unesco i.v.m. het documentair erfgoed in het kader van het Memory of the World Programma (zie infra).

- Het onroerend erfgoed

De Commissie volgt van nabij de verschillende Werelderfgoed dossiers op. Het betreft o.a. volgende dossiers:

- Het dossier over het oeuvre van **Le Corbusier** (met onder meer de woning Guiette in Antwerpen) is begin 2015 ingediend. Inmiddels heeft een onafhankelijke expert van ICOMOS opnieuw een bezoek gebracht aan de woning. Het Werelderfgoedcomité zal zich in de zomer van 2016 uitspreken over een voorstel tot al dan niet erkenning van de 17 voorgestelde sites uit deze Corbusier-reeks.
- Het Europese dossier over de **beukenwouden** (met onder andere het **Zoniënwoud**) wordt in principe begin 2016 ingediend, om in 2017 geëvalueerd te worden door het Werelderfgoedcomité.
- Aan het Vlaams-Nederlandse dossier over de **Koloniën van Weldadigheid** wordt hard verder gewerkt door alle betrokken partners. Het is de bedoeling dit voorstel begin 2017 in te dienen, met het oog op behandeling door het Werelderfgoedcomité in de zomer van 2018. Nederland dient dit in.
- Voor het Frans-Belgische dossier over de begraafplaatsen en monumenten van de **Eerste Wereldoorlog** wordt dezelfde planning gevolgd.

- Het immaterieel cultureel erfgoed

De Commissie volgt de voorbereidingen en evaluaties van de hangende Belgische dossiers van nabij op:

- Eind 2016 wordt het dossier met betrekking tot de **Biercultuur** in België behandeld door het Intergouvernementeel Comité voor de Borging van het Immaterieel Cultureel Erfgoed.
- Nadien staan nog twee Vlaamse dossiers in de wachtrij. Enerzijds de **herinneringseducatie** rond het WOI-erfgoed en **de Last Post ceremonie** aan de Menenpoort te Ieper. Daarnaast is er het dossier over de hedendaagse **gemeenschapszorg in Geel** die bouwt op 700 jaar ervaring.

- Unesco's Creative Cities Programma

De Commissie begeleidde in 2015 de voorbereiding van het dossier van de stad **Antwerpen** voor een mogelijke nominatie als **Creative City voor Literatuur**. Hiervoor had de algemeen secretaris een werkvergadering met de initiatiefnemer, waarna het dossier in juli 2015 bij Unesco ingediend is. Het dossier is niet in aanmerking genomen, maar zal bij een volgende ronde in herwerkte versie ingediend worden. De Commissie zal dit dossier van nabij opvolgen.

- **Patronage, logo en morele ondersteuning**

De Commissie spant zich in om Unesco in toenemende mate bekendheid en zichtbaarheid te geven in Vlaanderen. Verschillende evenementen belichamen de Unesco-doelstellingen, wat resulteert in een volwaardige patronage van het evenement door Unesco of door de Commissie.

De Commissie behandelde de hiernavolgende aanvraag voor **algemene Unesco-patronage** en voor het gebruik van het **internationaal Unesco-logo**:

- VUB-ULB: Gala-avond rond persvrijheid 'Difference Day', in samenwerking met het Europees Parlement, iMinds, de VUB, ULB, minister Gatz (3 mei 2015, Bozar). Dit evenement benadrukte de waarde van persvrijheid, specifiek met oog voor de risico's en de concrete uitdagingen van journalistiek in tijden van conflict.

De Commissie behandelde aanvragen om morele ondersteuning, **patronage** en gebruik van het **logo van de Vlaamse Unesco Commissie**. Deze zijn toegekend aan de volgende projecten:

- Het Afrika Filmfestival in Leuven (20 maart – 4 april 2015, Leuven).
- Princess of Asturias Award in International Cooperation.
- De tentoonstelling 'Books under Fire: From the Flames of Louvain to Timbuktu Renaissance' (4 juli – 13 september 2015; Bozar, Brussel)
- Het internationale evenement 'What ever happened to the people? Humans and anthropomorphs in the rock art of Northern Africa' (17-19 september; Paleis der Academiën, Brussel)
- De expositie over de Eritreese vrijheidsstrijder en journalist Dawit Isaak (11-15 november 2015; Bozar, Brussel)

Daarnaast ontving de Commissie de vraag tot ondersteuning voor het **Participatieprogramma** van Unesco. Deze ondersteuning is toegekend voor het **World Futures Learning Lab** (LEALA) van de World Futures Studies Federation (WFSF). Deze organisatie kreeg uiteindelijk 18.000 USD. Zelf ontving de Commissie, in samenwerking met **Edukrea vzw**, 10.000 USD voor het voorbereidingsprogramma van het Unesco Youth Forum (zie verder).

▪ **Samenwerking met het Unesco EU Liaison Office in Brussel**

Het doel van dit verbindingskantoor is het versterken van de samenwerking van Unesco met de Europese instellingen en het vergroten van de zichtbaarheid van Unesco-activiteiten binnen de EU. De aanwezigheid van het kantoor in Brussel biedt voor de Commissie heel wat kansen. Unesco en de EU zijn zonder twijfel strategische partners die hun krachten steeds vaker bundelen voor gemeenschappelijke belangen. Door deze gedeelde krachtingspanningen wordt het Unesco Secretariaat in Parijs nauwer betrokken bij de **prioriteitenstelling van de Europese Unie**.

Op regelmatige tijdstippen heeft de Commissie overleg gepleegd met vertegenwoordigers van het Unesco Liaison Office in Brussel. Op de agenda stond de uitwerking van gemeenschappelijke acties van het **Europees platform van Nationale Europese Commissies** (zie verder) en de bijhorende relatie met het Liaison Office in Brussel. Dat platform moet de brug slaan tussen Unesco en de Europese Instellingen. Een actieve rol van het Liaison Office in dit netwerk is cruciaal.

▪ **Samenwerking Europese Nationale Commissies**

In navolging van een ontmoeting van de Dagelijkse Besturen van de Duitse en Vlaamse Unesco Commissies met vertegenwoordigers van het Unesco Liaison Office in Brussel in 2013 kwam het Europees netwerk van Nationale Commissie in februari 2015 voor het eerst in plenum samen: **34 Europese Nationale Commissies** tekenden present. Het betreft de EU-lidstaten, kandidaat-EU-lidstaten en de EFTA-landen. Polen organiseert begin 2016 de volgende plenaire vergadering, terwijl **Vlaanderen en Nederland** de intentie uitten om **gastvrouw** te zijn in **2017**.

Het doel van dit netwerk is het bundelen van krachten, wat nodig bleek doordat Nationale Commissies vaak met gelijkaardige uitdagingen te maken hebben. Door deze gedeelde inspanningen zullen Commissies meer inhoudelijk kunnen nadenken over de centrale vraag: hoe kan Unesco effectief en efficiënt haar oorspronkelijke intellectuele gerichtheid dynamiseren?

Op het **online platform** van Europese Nationale Commissies zijn reeds de eerste concrete resultaten bereikt. Het betreft onder meer de opstelling van een gemeenschappelijk jaarprogramma met betrekking tot Conventierapporteringen en oproepen van kandidaturen voor prijzen. Ook zijn tal van goede voorbeelden op het gebied van duurzaam erfgoedbeheer op dit online platform uitgewisseld.

Tijdens een werklunch met Assistent Directeur-Generaal van Unesco, de heer Eric Falt, lichtten de algemeen secretarissen van de Vlaamse en Duitse Commissie begin 2015 het concept van het Europees Netwerk toe, hetgeen de betrokkenheid en de steun van het Unesco Secretariaat verzekerde en resulteerde in een versterkte samenwerking.

- **Samenwerking Europese Jongerenvertegenwoordigers**

De Commissie organiseerde in samenspraak met Edukrea vzw een samenkomst van **Europese Jongerenvertegenwoordigers** uit de volgende **27 landen**: België, Bulgarije, Cyprus, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Macedonië, Montenegro, Nederland, Oekraïne, Oostenrijk, Rusland, Servië, Slowakije, Slovenië, Spanje, Tsjechië, Portugal, Zweden en Zwitserland.

Hiervoor kon de Commissie rekenen op een **financiële ondersteuning via het Erasmus+ programma** van de Europese Unie. Deze financiering diende voor de organisatie van de voorbereidende bijeenkomst van de Europese Jongeren van 14 tot 18 oktober 2015, voorafgaand aan het effectieve Unesco Jeugdforum, dat eind oktober 2015 in Parijs plaatsvond. Het programma van de voorbereidende samenkomst omvatte lezingen en interactieve workshops rond het **EU-Jeugdbeleid**, de **EU-Unesco samenwerking** op het vlak van **erfgoedbeheer**, de Vlaamse inspanningen voor de invulling van de **Sustainable Development Goals**, alsook getuigenissen uit het veld en **snelcursussen diplomatie en publiek spreken**.

- **Samenwerking internationale Digitale (Erfgoed-) Experts**

Geluidsopnames en beelden spelen wereldwijd een belangrijke rol in onze samenleving, maar ook in het individuele leven en in de verbeelding van mensen. Dankzij de enorme vooruitgang van de zogenaamde sociale media en de informatietechnologie is het veel eenvoudiger geworden om geluiden en beelden uit te wisselen. Toch is niet al deze informatie bruikbaar. Onze actuele kennis over de bewaring en de **toegang** tot geluids- en beeldgegevens is **gefragmenteerd** in afzonderlijke expertisedomeinen, een struikelblok voor zowel verzamelaars als gebruikers.

Op 3 en 4 september 2015 vond in Brussel de SOIMA-conferentie plaats. 'SOIMA' staat voor '**Sound and Image Archives**'. De bijeenkomst was georganiseerd door ICCROM, het internationaal onderzoekscentrum voor conservatie en restauratie van cultureel erfgoed van Unesco in samenwerking met de Vlaamse Unesco Commissie, het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK/IRPA), PACKED vzw, VAA, FARO en VUB. Twee dagen lang boog SOIMA zich over een veilige en creatieve toekomst voor geluid- en beelderfgoed rond de volgende thema's: 1. Memory, Intangible Heritage and Creative Expressions, 2. Sustaining Sound and Image Heritage, 3. Creative Use and Access, en 4. Education and Training: Current Needs and Future Possibilities.

De Commissie diende een financieringsdossier in bij het **Participatie Programma** van Unesco waarna zij **10.000 USD** ontving voor de financiering van het transport en het verblijf van de Afrikaanse deelnemers.

▪ De prijzen en beurzenprogramma's van Unesco

De Commissie is het officiële contactpunt voor de prijzen en -beurzenprogramma's van Unesco. Ze is verantwoordelijk voor de verdere bekendmaking van deze prijzen en beurzen in Vlaanderen en gaat actief op zoek naar kandidaten. Dit gebeurt door middel van de website van de Commissie, langs contactpersonen bij de Vlaamse universiteiten en hogescholen, en met mailinglijsten.

• Unesco-L'Oréal voor vrouwen in de wetenschap (FWIS)

Sinds haar oprichting in 1945 heeft Unesco de ontwikkeling van de **wetenschappelijke wereld als hefboom voor een duurzame en vreedzame ontwikkeling van de mensheid** nagestreefd. Vandaag richt Unesco zich op beleids- en capaciteitsopbouw in de wetenschap, de technologie en het wetenschappelijk onderwijs; op het duurzame beheer van zoetwater, oceanische en aardse hulpbronnen; en op de bescherming van de biodiversiteit en op de klimaatverandering. De organisatie zet zich in voor de uitbanning van alle vormen van discriminatie en de bevordering van gendergelijkheid, voornamelijk op het gebied van wetenschappelijk onderzoek.

In 2015 zetelde een wetenschappelijke expert namens de Commissie in de jury voor de '**International UNESCO – L'Oréal Fellowships for Young Women in Life Sciences/Rising Talents – 2015**'. Op 25 september 2015 zijn drie jonge wetenschappers beloond met de Belgische L'Oréal-UNESCO For Women in Science Beurzen.

Het is reeds de vijfde keer dat deze beurzen ten bedrage van € 60.000 gespreid over twee jaar worden toegewezen, en dat onder toezicht van het FWO en het F.R.S.- FNRS. De beurzen zullen deze drie beloftevolle jonge vrouwen in staat stellen hun doctoraatsonderzoek verder te zetten. Een gebaar dat des te meer betekenis krijgt wetende dat de L'Oréal Foundation recentelijk een studie uitbracht – uitgevoerd bij meer dan 5.000 Europeanen - die inzicht tracht te bieden in de redenen van de nog steeds schrijnende ondervertegenwoordiging van vrouwen in de wetenschappelijke gemeenschap. Deze studie bewijst dat deze problematiek onderschat wordt door de publieke opinie, maar ook bij universitaire beleidsmakers.

De jury werd voorgezeten door **Professor Christine Van Broeckhoven**, Laureate voor de Europese L'Oréal - Unesco Prijs 2006. De keuze is dit jaar gevallen op de volgende drie opmerkelijke jonge wetenschappers:

- An Beckers: Doctoraatsonderzoekster in de 'Neural Circuit Development & Regeneration' onderzoeksgroep van de KU Leuven. An hoopt de processen van de regeneratie van de neuronen in het centrale zenuwstelsel (hersenen en ruggenmerg) bij zebrafissen beter te begrijpen. Haar doelstelling is patiënten te helpen die **hersenschade** hebben opgelopen.
- Noémie Deneyer: Doctoraatsonderzoekster aan het 'Institute of Life Sciences' van de UC Louvain. Noémie wil zich verdiepen in het Hoxa2 gen, dat vooral betrokken is bij de vorming van bepaalde beenderen in het gezicht en in de ontwikkeling van de hersenbasis om zo meer te weten te komen over de **embryogenese van de mens**.
- Xenia Geeraerts: Doctoraatsonderzoekster in het Laboratorium Cellulaire Immunologie van de Vrije Universiteit Brussel. Xenia bestudeert de regulering van tumor-geassocieerde macrofagen, die immuun-cellen bevatten die hetzij pro- of antitumoraal kunnen zijn. Xenia heeft zichzelf uitgedaagd om aan de hand van protumorale cellen nieuwe therapieën te ontwikkelen om **kanker** te bestrijden.

- De Prins Hamadprijs voor ICT in het Onderwijs

Voor de Prins Hamadprijs voor ICT in het onderwijs selecteerde de Commissie drie kandidaten die namens België ingediend werden:

- MAKS vzw focust op **anderstalige nieuwkomers en analfabeten**, die aan de hand van 'digital storytelling' **basiskennis van taal en ICT** worden bijgebracht.
 - GrowArbric wil via ICT-toepassingen o.a. **boeren** de nodige marktkennis meegeven via risk-management, **marktanalyse** en andere toepassingen.
 - KU Leuven, departement Volksgezondheid en **Eerstelijns Gezondheidszorg** wil met online tools reële situaties **simuleren**, waarbij de studenten aangespoord worden om snel en gepast in te spelen op de situaties.
- **Het UNITWIN/UNESCO – leerstoelenprogramma.**

Het Unitwin/Unesco-leerstoelenprogramma is opgericht met de bedoeling de kennisopbouw rond Unesco-gerelateerde thema's en de onderlinge samenwerking op het vlak van **wetenschappelijk onderzoek, training en ontwikkeling in het hoger onderwijs** te **stimuleren**. De Commissie begeleidt en ondersteunt in Vlaanderen de Unesco-leerstoelen. Tevens spant zij zich in om de leerstoelhouders in een netwerk bijeen te brengen om aldus het maatschappelijk georiënteerde intellectuele debat aan te moedigen. De Commissie verzorgt de contacten met Unesco, onder meer door te rapporteren over de resultaten van de Leerstoelen en door de dossiers voor nieuwe aanvragen of verlengingen mee voor te bereiden of te adviseren.

De volgende leerstoelen waren in 2015 actief:

- UNESCO Chair in Right to Education; leerstoelhouder: Prof. Dr. Jan De Groof (Europacollege, Brugge); opgericht in 2011;
- UNESCO Chair on Preventive Conservation, Monitoring and Maintenance of Monuments and Sites (PRECOM³OS): leerstoelhouder: Prof. Dr. Koenraad Van Balen (KU Leuven); vernieuwd in 2012;
- UNESCO/UNU Chair in Regional Integration, Migration and Free Movement of People; leerstoelhouder: Prof. Dr. Lorenzo Fioramonti (UNU-CRIS); hernieuwd in 2014;
- UNESCO Chair on Eremology: leerstoelhouder: Prof. Dr. Donald Gabriëls (UGent); vernieuwd in 2013;
- UNESCO Chair on Sustainable Peace Architecture; leerstoelhouder: Prof. Dr. Arnim Langer (KU Leuven); vernieuwd in 2013;
- UNESCO Chair on critical heritage studies and safeguarding the intangible cultural heritage; leerstoelhouder Prof. Dr. Marc Jacobs (VUB); opgericht in 2014.

▪ Aanwezigheid van de Commissie op nationale en internationale fora

Vanwege haar liaisonfunctie is de Commissie frequent aanwezig op nationale en internationale Unesco-fora. Verschillende **leden van de Commissie** volgen in hun hoedanigheid van ambtenaar bij een ministerie van de Vlaamse Gemeenschap of als expert **Unesco-vergaderingen** en **Unesco-activiteiten** op voor hun vakgebied. Hun bijdragen in deze activiteiten versterkt de positie van de Vlaamse Gemeenschap in Unesco. Informatie over de participatie op de Unesco-fora wordt door de Commissie verspreid in het middenveld.

In 2015 was de Commissie betrokken, vertegenwoordigd of medeorganisator op de volgende nationale fora:

- Voorstelling van een internationale conferentie voor de bescherming van het Syrische erfgoed bij de FOD Buitenlandse Zaken (7 januari 2015, Brussel)
- Nieuwjaarslezing Vlaams Europees Verbindingsagentschap (20 januari 2016, Brussel)
- Nieuwjaarssymposium VLIR-UOS (27 januari 2015, Brussel)
- Symposium Raymond Lemaire International Centre for Conservation (3 februari 2015, Leuven)
- Samenkomst ASP-scholen in De Toverfluit (13 februari 2015, Sint-Jans Molenbeek)
- Voorstelling van het 'Bot van Ishango'-project, in samenwerking met de Democratische Republiek Congo (2 maart 2015, Genval)
- Festiviteiten n.a.v. de 10de verjaardag van het Oceanografisch IODE-instituut in Oostende (16 maart 2015, Brugge)
- De voorstelling van de films voor de Guido Huysmansprijs binnen het kader van het Afrika Filmfestival (21 maart 2015, Leuven)
- De uitreiking van de Guido Huysmansprijs (2 april 2015, Leuven)
- Samenkomst ASP-scholen in KA Koekelberg (24 april 2015, Brussel)
- De 2de Jeugdconventie rond Jeugdwerk (27 april 2015, Brussel)
- 'Difference Day' in het kader van Persvrijheid (3 mei 2015, Brussel)
- Samenkomst van het Vlaams Memory of the World Comité (24 augustus 2015, Brussel)
- Werklunch met dhr. Salvatore Mineo, Directeur a.i. van het Unesco Liaison Office in Brussel (1 september 2015, Brussel)
- De Soima Summerschool: Unlocking Sound and Image Heritage (3-4 september 2015, Brussel)
- Studiedag 'Behoud werelderfgoed' i.s.m. ICOMOS (8 september 2015, Brussel)
- Symposium 'What do we lose when we lose a library?' (9-11 september 2015, Leuven)
- Ceremonie met viering rond de Unesco-erkenning van de beiaardcultuur in België als Voorbeeldpraktijk op het gebied van het Immaterieel Cultureel Erfgoed (18 september 2015, Brussel)
- Overhandigingsceremonie Belgische Doctoraatsbeurzen 'L'Oréal – Unesco 2015 For Women in Science' (24 september 2015, Waterloo)
- Debatavond 'Cultureel Erfgoed Onderwater' (2 oktober 2015, Brugge)
- Lancering 'Rubensproject', werkvergadering secretaris Franse Nationale Unesco Commissie en viering Wereldlerarendag (5 oktober 2015, Antwerpen)
- Memory of the World bijeenkomst 9 oktober 2015, Mons)
- Trainingsdagen voor 40 Europese Unesco Jongerenvertegenwoordigers (14-18 oktober 2015, Brussel)
- Netwerkevenement Departement internationaal Vlaanderen 'UNESCO, EU and Flanders#Unite4Heritage' (15 oktober 2015, Brussel)
- Samenkomst Europese Hydrologische experts (21 oktober 2015, Brussel)
- Studiedag ICOMOS Vlaanderen-Brussel op het Groot Begijnhof (23 oktober 2015, Leuven)
- OpenCon debatavond met focus op Open Access, Open Education en Open Data (15 november 2015, Brussel).
- Terugkoppeling en presentatie Vlaamse erfgoed/ICOMOS deelnemers aan het Werelderfgoedcomité (18 november 2015, Brussel)
- Vlaams-Nederlandse Model Unesco (18-20 november 2015, Leuven)

- Voorstelling van het project 'Diversity' in het Unesco Liaison Office (26 november 2015, Brussel)
- Samenkomst Belgisch Memory of the World Comité (7 december 2015, Brussel)
- Voorstelling van de kandidatuur van de Bovenschelde als 'Mens en Biosfeerreservaat' (8 december 2015, Doornik)
- Masterclass ICE-Breker rond de relatie tussen de 2003 en 2005 Unesco Conventies (15 december 2015, Antwerpen)

De Commissie was in 2015 actief op de volgende internationale samenkomsten en fora:

- Constitutionele vergadering Europees Netwerk Nationale Commissies (4-6 februari 2015, Bonn, Duitsland)
- Openingsviering 'Beste Buren Nederland-Vlaanderen' n.a.v. de 20ste verjaardag van het Nederlands-Vlaams Cultuurverdrag (8 februari 2015, Rotterdam, Nederland)
- Bezoek aan de Nederlandse Unesco Commissie (9 februari 2015, Den Haag, Nederland)
- Overleg Last Post met de Algemene Afvaardigingen van het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk en vertegenwoordigers van de stad Ieper en de Britse Nationale Unesco Commissie (24-26 februari 2015, Londen, Engeland).
- Overleg van de voorzitter met Rector Gaspard Banyankimbona, Université du Burundi, rond het hoger onderwijs in Burundi en de mogelijkheid van het ontwikkelen van Unesco-gerelateerde thema's (11 maart 2015, Brussel).
- Internationale UNESCO-L'Oréal Awards Ceremonie (18 maart 2015, Parijs, Frankrijk)
- Uitvoerende Raad en samenkomst Nationale Commissies (14-16 maart 2015, Parijs, Frankrijk)
- Samenkomst PERSIST rond digitalisering en digitaal erfgoed (20-21 april 2015, Parijs, Frankrijk)
- Bezoek UCLL (University College Leuven/Limburg) aan OESO en Unesco (29-30 april 2015, Parijs, Frankrijk)
- Afscheidsviering algemeen secretaris van de Nederlandse Unesco Commissie, dhr. Robert Quarles van Ufford (30 april 2015, Den Haag, Nederland)
- Stuurgroep Algemeen Unesco Trustfonds (7 mei 2015, Parijs, Frankrijk)
- Internationale conferentie 'Tolerance Trumps Hate' binnen het kader van het Belgisch Voorzitterschap van de Raad van Europa (8 mei 2015, Brussel)
- Expertvergadering Geoparken (21-23 mei 2015, Arouca, Portugal)
- Werkvergadering met de Congolese Nationale Commissie (1 juni 2015, Brussel)
- Internationale Conferentie: 'The inclusion of culture in development programmes in the framework of the EU/UNESCO Expert Facility Project: opportunities and challenges for the diversity of cultural expressions' met o.a. Unesco Directeur-Generaal Irina Bokova (5 juni 2015, Brussel)
- Internationale 'Desertland-conferentie' ter ondersteuning van de FUST-projecten (16-17 juni 2015, Gent)
- Side event over het (FUST) SPINCAM-project (ontwikkeling van indicatoren voor duurzaam kustbeheer aan de westkust van Zuid-Amerika) tijdens de Intergouvernementele Oceanografische Commissievergadering (22 juni 2015, Parijs, Frankrijk)
- Viering 50ste verjaardag ICOMOS (22-24 juni 2015, Warsaw, Polen)
- Unesco Werelderfgoedcomité (28 juni – 8 juli 2015, Bonn, Duitsland)
- Ontmoeting nieuwe algemeen secretaris Nederlandse Unesco Commissie (6 oktober 2015, Den Haag, Nederland)
- Voorstelling samenwerking Vlaanderen-Slovenië rond MyMachine (21 augustus 2015, Brussel)
- Public Hearing on 'Intercultural Dialogue and Education for Mutual Understanding' in het Europees Parlement met Unesco Directeur-Generaal Irina Bokova (15 september 2015, Brussel)
- In het kader van een universitaire medische missie voor UZ Leuven informele contacten van de voorzitter met instellingen die actief zijn op het vlak van vredesopbouw en vrouwenrechten (27 september tot 6 oktober 2015, Kinshasa)

- Samenkomst 40 Europese Unesco Jongerenvertegenwoordigers in Brussel (14-18 oktober 2015, Brussel)
- Public Hearing 'Prevention of Radicalization' in het Europees Parlement met dhr. Guy Berger, Unesco-directeur op vlak van Persvrijheid en Vrijheid van Meningsuiting (15 oktober 2015, Brussel)
- Jeugdforum Unesco (26-28 oktober 2015, Parijs, Frankrijk)
- Unesco's Algemene Conferentie en samenkomst Nationale Unesco Commissies (1-3 november 2015, Parijs, Frankrijk)
- In het kader van een universitaire medische missie voor UZ Leuven formele contacten van de voorzitter met de minister van onderwijs in Benin, onder meer over leerstoelenprogramma Unesco en ASP-net (2-11 november 2015, Cotonou en Parakou)
- Opening van de tentoonstelling 'Mountains: early warning systems for climate change' en aansluitende lunchlezing 'Addressing water security under climate change', (22 november 2015, Parijs, Frankrijk)
- Intergouvernementeel Comité van Unesco's 2003 Conventie voor de Borging van het Immaterieel Cultureel Erfgoed (30 november – 4 december 2015, Windhoek, Namibië)
- NGO-forum van de Unesco 2003 Conventie voor de Borging van het Immaterieel Cultureel Erfgoed (30 november – 4 december 2015, Windhoek, Namibië)
- 9e zitting van het Intergouvernementeel Comité Unesco Conventie Culturele Diversiteit (2005) (14 – 16 december 2015, Parijs, Frankrijk)

Minister-president van de Vlaamse Regering,
 Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Geert BOURGEOIS